

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ

ΤΗΣ 28^{ΗΣ} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Η ΜΕΓΑΛΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ

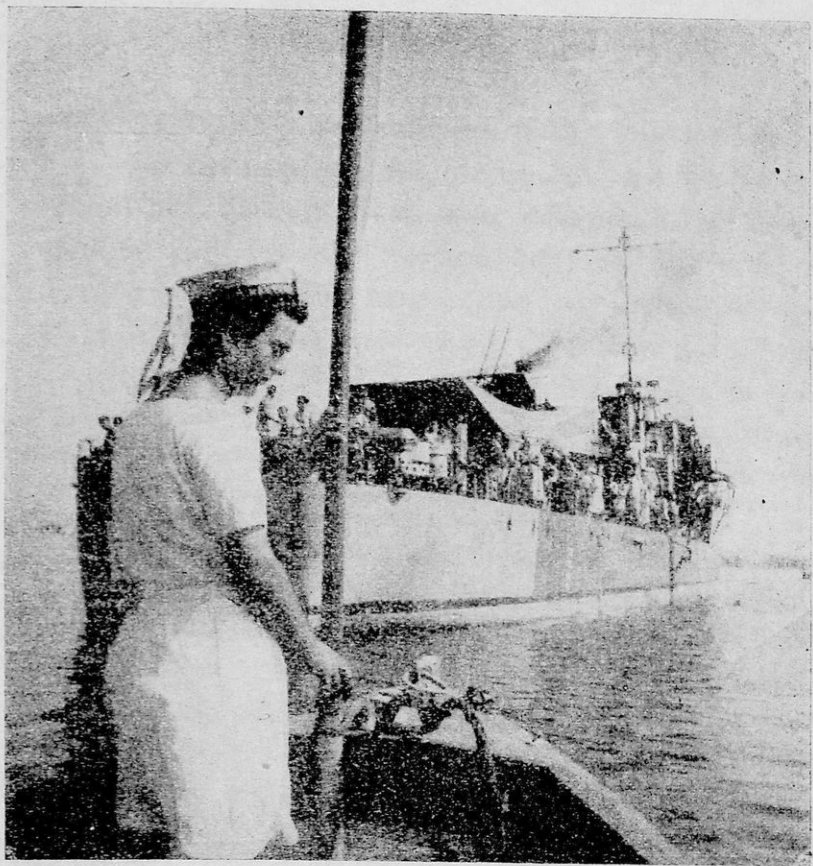
ΑΘΗΝΑΙ, 1945

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΣ

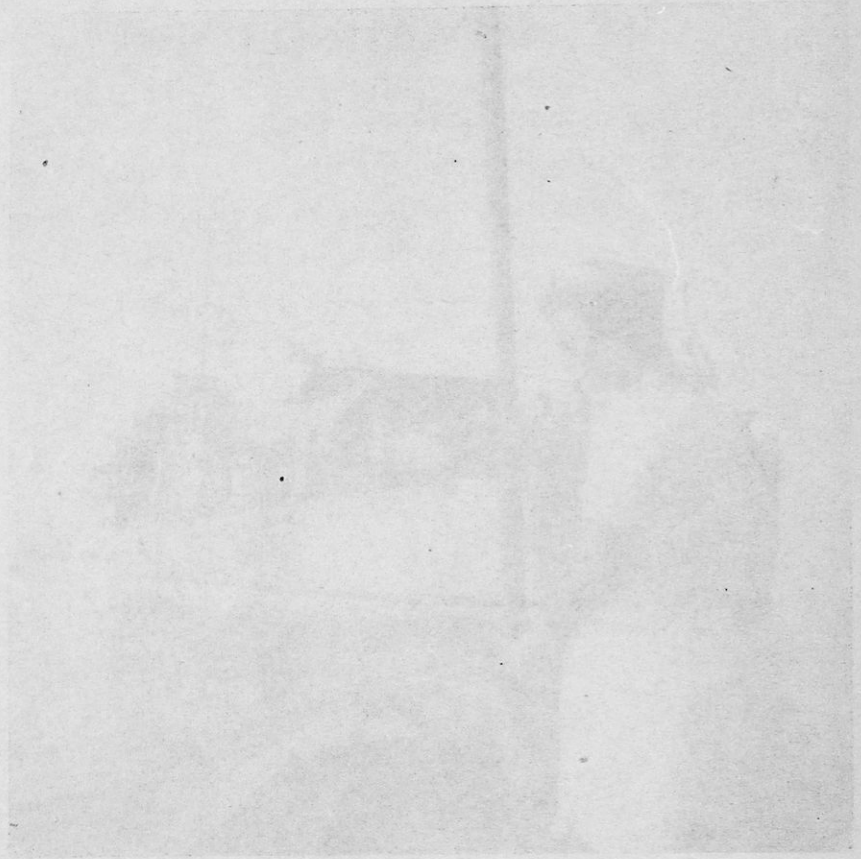
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΣ

ΗΛΑΤΗΜ Η ΑΙΡΟΤΣΙ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΣ

Τὸ Ἑλληνικὸν ἀντιτορπιλικὸν «Πίνδος» εἰς τὸν Ἰταλικὸν λιμένα
τῶν Συρακουσῶν.

Το Έλληνικό εκπαιδευτικό σύστημα στο πλαίσιο της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

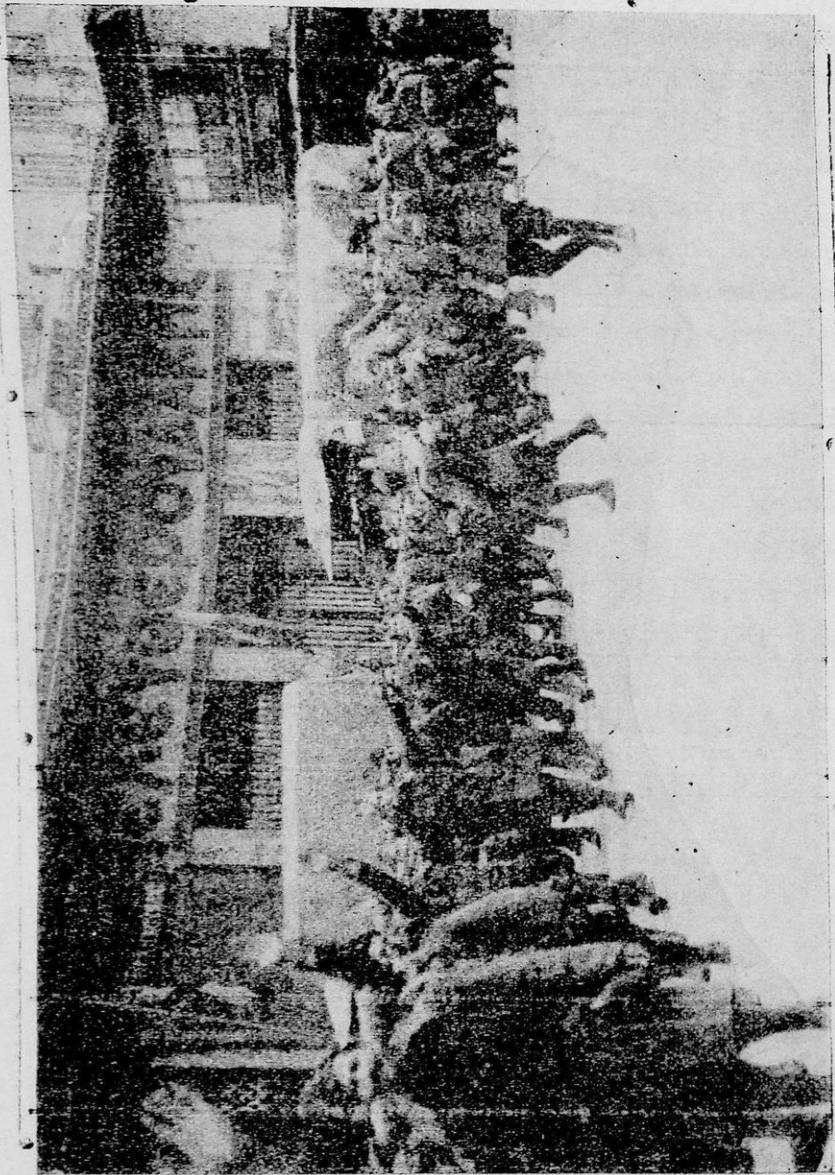
Η ΜΕΓΑΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ, μέσα στα βιβλία, που διαβάζετε, τόσο για την μόρφωσί σας στο σχολείο, όσο και για την διασκέδασί σας, έξω από το σχολείο, υπάρχουν πολλές ωραίες και ενδιαφέρουσες ιστορίες. Καμμιὰ όμως από όλες αυτές δεν είναι τόσο ενδιαφέρουσα, τόσο ωραία, τόσο μεγάλη, σαν την ιστορία της πατρίδος σας κατά τα τελευταία πέντε χρόνια, την ιστορία που έγραψαν οι γονείς σας, τὰ ἀδέλφια σας, οί δικοί σας άνθρωποι, την ιστορία που έζήσατε σεις οί ίδιοι, χωρίς ίσως νὰ μορῆτε νὰ συλλάβετε ολόκληρο τὸ μεγαλείο και ολόκληρη τὴ σημασία της.

Γιὰ νὰ καταλάβετε τὴν ἔννοια τῆς ιστορίας αὐτῆς πρέπει πρώτα νὰ σκεφθῆτε καλὰ ὅτι δὲν εἶναι τυχαία ἡ Πατρίδα πὸν σὰς ἐγέννησε. Καμμιὰ ἄλλη Πατρίδα στὸν κόσμο δὲν ἔχει τόσο μεγάλη, τόσο ἔνδοξη ιστορία, καμμιὰ ἄλλη δὲν προσέφερε τόσες ὑπηρεσίες στὴν ἀνθρωπότητα και τὸν πολιτισμό, καμμιὰ ἄλλη δὲν εἶναι τόσο ἄξια νὰ ἐμπνεύσει τὴν ὑπερηφάνεια στὰ παιδιά της. Τὴν ἐποχή, πὸν οί ἄλλοι Λαοὶ τῆς Εὐρώπης, οί πολιτισμένοι και πλούσιοι σήμερα, ζοῦσαν ἀκόμα σαν ἄγριοι μέσα στὰ σπήλαια, ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἐδημιουργοῦσε τὸν λαμπρότερο πολιτισμό, ἔκτιζε τοὺς Παρθενῶνες, ἐσκάλιζε στὸ ἄσπρο μάρμαρο ἀθάνατα ἀριστουργήματα, ἐδημιουργοῦσε μαζί μὲ τὰ ἀπαράμιλλα καλλιτεχνήματα τοῦ λόγου και τῆς

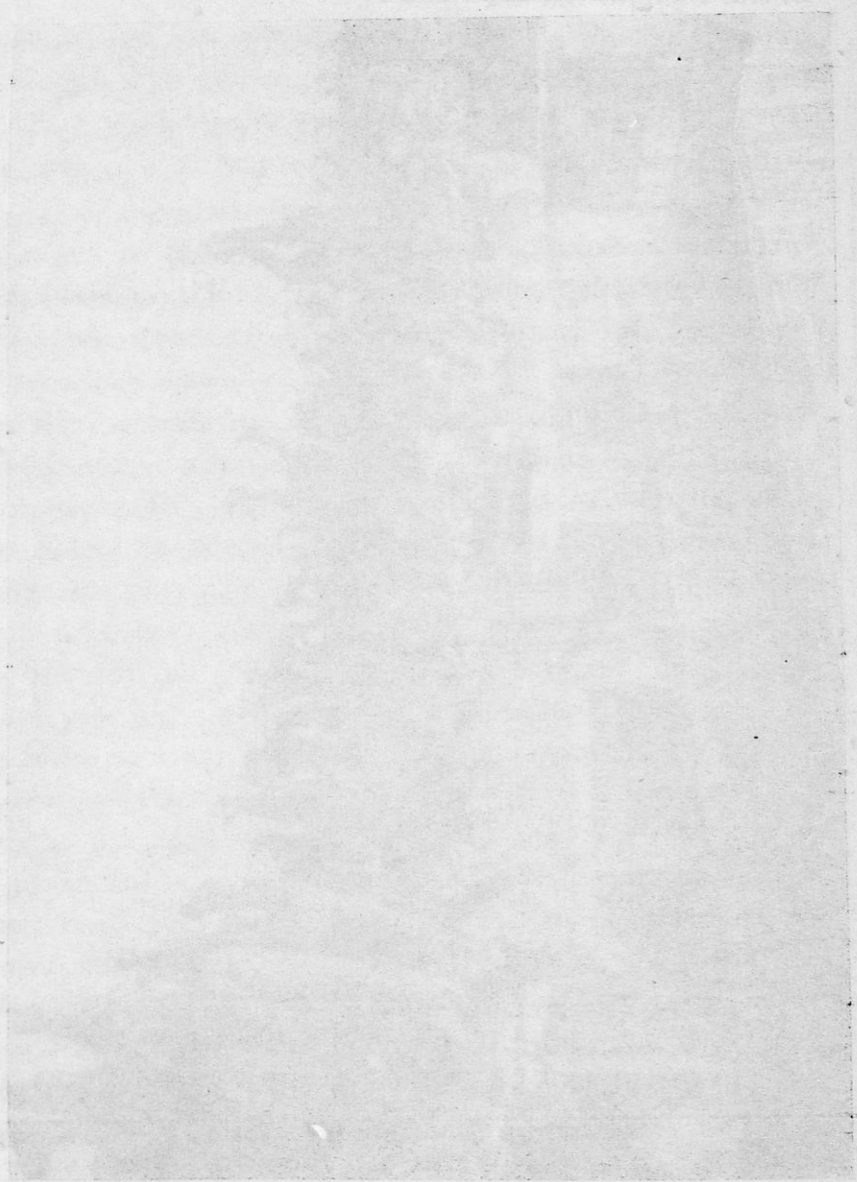
ποιήσεως, τῆς μορφῆς ἐκείνες τῆς ζωῆς, πού καί σήμερα ἀκόμῃ αὖτε ἀποτελοῦν τὸ πρότυπο καί τὸ ἰδανικὸ γιὰ ὅλο τὸν πολιτισμένον κόσμον. Αὐτοὶ οἱ μεγάλοι μας πρόγονοι πού ἐδημιούργησαν τὸν ἀληθινὸ πολιτισμὸν, μπόρεσαν ταυτοχρόνως ἔχει μόνον νὰ τὸν ἀκτινοβολήσουν πρὸς ὅλο τὸν κόσμον, ἀλλὰ καί νὰ τὸν προστατεύσουν μὲ τὸ ὄπλο στὸ χέρι ἐναντίον τῶν βαρβάρων πού ἐξεχυθῆσαν ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς Ἀσίας γιὰ νὰ κατακλύσουν τὴν Εὐρώπην ὀλόκληρη. Ἔτσι, γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐγίνετο ἄξιος τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ πολιτισμένου κόσμου ὀλόκληρου.

Αὐτὸ ἦταν ἡ ἀρχὴ μόνο. Τὸ πεπρωμένον τοῦ Ἔθνους αὐτοῦ, πού ἡ Θεὰ Πρόνοια ἔταξε στὴν ἀκρὴ τῆς Εὐρώπης, στὸ σταυροδρόμι τῶν φυλῶν καί τῶν ἡμετέρων, ἦταν νὰ ἀντιμετωπίη πάντοτε πρῶτον τὴν ἀπειλὴν καί τῆς ἐπιδρομῆς τῶν βαρβάρων, νὰ ὑφίσταται ὅλες τῆς ταλαιπωρίας καί τῆς καταστροφῆς ἀλλὰ νὰ καταφέρῃ πάντοτε νὰ σώσῃ τὴν ὁρμὴν τῶν καί νὰ προστατεύῃ ἔτσι τὸν πολιτισμὸν καί τὴν Εὐρώπην. Μὲ τὰ ἄφροντα στὸ χέρι ἔζησε σχεδὸν πάντοτε τὸ Ἔθνος αὐτό, γιὰ νὰ μὴ προδώσῃ ποτὲ τὸν ἱστορικὸ αὐτὸ προσδιορισμὸν του, γιὰ νὰ φανῇ ἀντάξιος τῶν προσδοκιῶν τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ εἶναι πάντοτε πρῶτον στὸ προσκλητήριον τῆς τιμῆς καί τοῦ καθήκοντος. Μαζὴ μὲ τὸ ἡρωϊκὸ αὐτὸ ἔργον ὅμως, τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος ἐστάθη ἰκανὸ νὰ βρεῖται πάντοτε στὴν πρωτοπορεία τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς προόδου καί ἀντάξιος τῶν παραδόσεων, πού τοῦ ἐδημιούργησαν οἱ μεγάλοι του πρόγονοι. Ἔτσι μπόρεσε νὰ προσφέρει μιὰ ἄλλη μεγάλη ὑπηρεσίαν στὸν πολιτισμὸν. Αὐτὸ μὲ τοὺς πνευματικὰς του ἀνθρώπους, μὲ τὴν Βυζαντινὴν τοῦ Αὐτοκράτορος μὲ τὴν ἀθάνατην γλῶσσαν του, ἔδωσε στὸ Χρι-

Ἐκκίνησης τῶν ἐφέδρων διὰ τὸ Μέτωπον μὲ τραγούδια εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος ἐν Ἀθήναις.

Επιμέλεια: Δρ. Α. Κ. Καραγιάννης, Δρ. Α. Κ. Καραγιάννης, Δρ. Α. Κ. Καραγιάννης, Δρ. Α. Κ. Καραγιάννης, Δρ. Α. Κ. Καραγιάννης

στιανισμό και την πνευματική κατάρτιση και την διοικητική
οργάνωση αλλά και την ένοπλη προστασία που έχει ασήσει
για να μπορεί να αντιμετωπίσει νικηφόρα τόσους εχθρούς,
να ακτινοβολήσει προς 'Ανατολή και προς Δύση, να κατακτήσει
βαθμιαία τον κόσμο ολόκληρο.

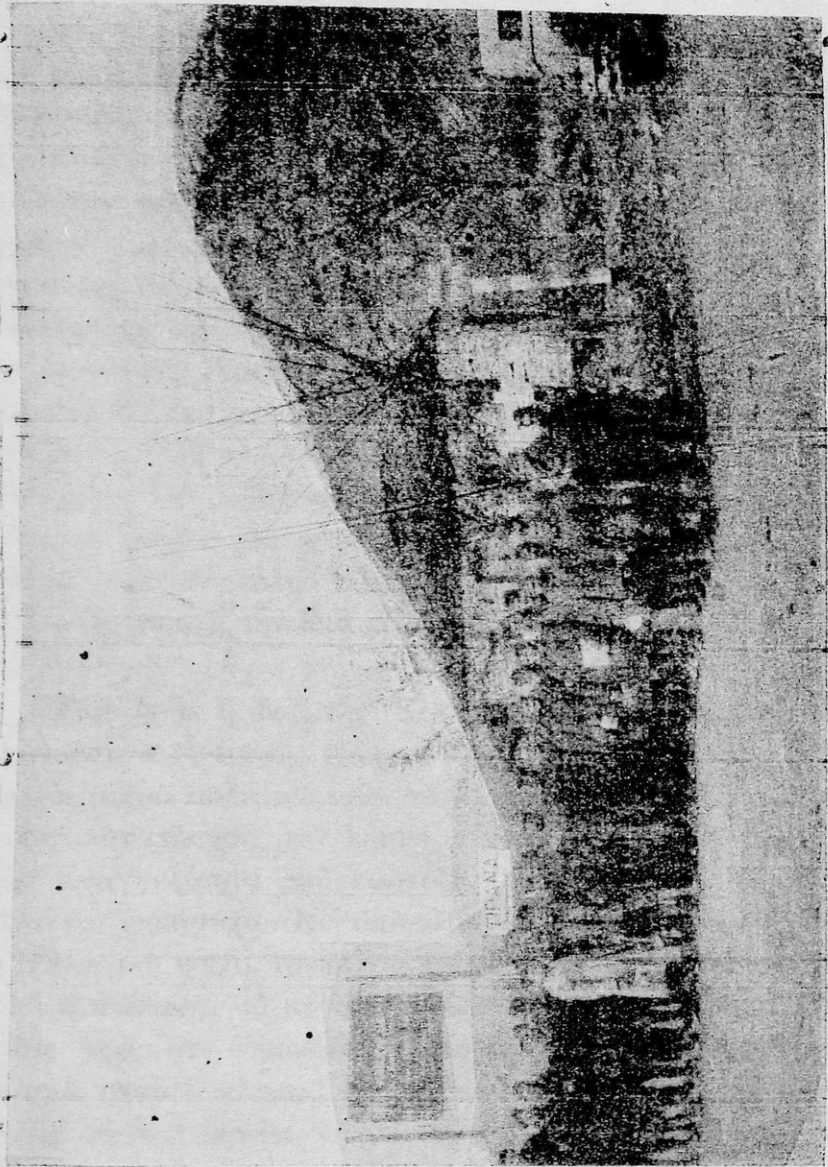
Πλήρωσε ακριβώς πανάκριβα την άφοσίωση του αυτή στον
ιστορικό του προορισμό ο Έλληνισμός. Πόλεμοι άλλοτε άλλοι,
επιδρομές άλλοτε άλλες, σφαγές και καταστροφές, δουλείες
αιώνων ολόκληρων, ξεκλήρισμα άτέλειωτο φαινόταν να ήταν
το γραφτό του. 'Αλλά μέσα από τις μεγαλύτερες καταστρο-
φές και τα ξεκλήρισμα, έβγαινε πάντοτε ολόζωντανη, άτρό-
μητη, ωραία όπως άλλοτε ή Έλληνική ψυχή. Ήρθαν και χρό-
νια, που έμοιαζε ο Έλληνικός Λαός αθεράπευτα κουρασμένος,
άποκαρδιωμένος, άνίκανος πειά για μεγάλες προσπάθειες.
'Αλλά εκείνοι που έπίστευαν ότι είχε πραγματικά τελειώσει την
μεγάλη ιστορική του σταδιοδρομία ο Λαός αυτός, δέν τον
ήξεραν στην πραγματικότητα, όπως θα έφρόντιζε ο ίδιος πολύ
γρήγορα να τους το αποδείξει.

Μιά τέτοια περίοδος είχε έρθει λίγο πριν από τον μεγάλο
αυτό πόλεμο. Έσεϊς είσαστε τότε μικρά παιδιά και ίσως δέν
μπορεί να θυμηθίτε την ατμόσφαιρα που ζούσαμε τότε. Οί γέροι
και οί γρουσουζήδες που έβλεπαν εκείνη την εποχή τα Έλληνό-
πουλα, τα μεγαλύτερα ίσως αδέρφια σας, άπειθάρχητα, παρα-
συρόμενα από διάφορες καινούργιες ιδέες, φαινομενικά αδιά-
φορα για τα μεγάλα ιδανικά, που ήταν πάντοτε ή ουσία και
ή δύναμις του Έλληνισμού, είχαν καταληφθί από πολλή άπο-
ροϊτευση και δέν έδίσταζαν να φθάσουν στο συμπέρασμα ότι

δὲν μπορούσε πιά νὰ περιμένῃ κανεὶς μεγάλα πράγματα ἀπὸ αὐτὸ τὸν Λαό.

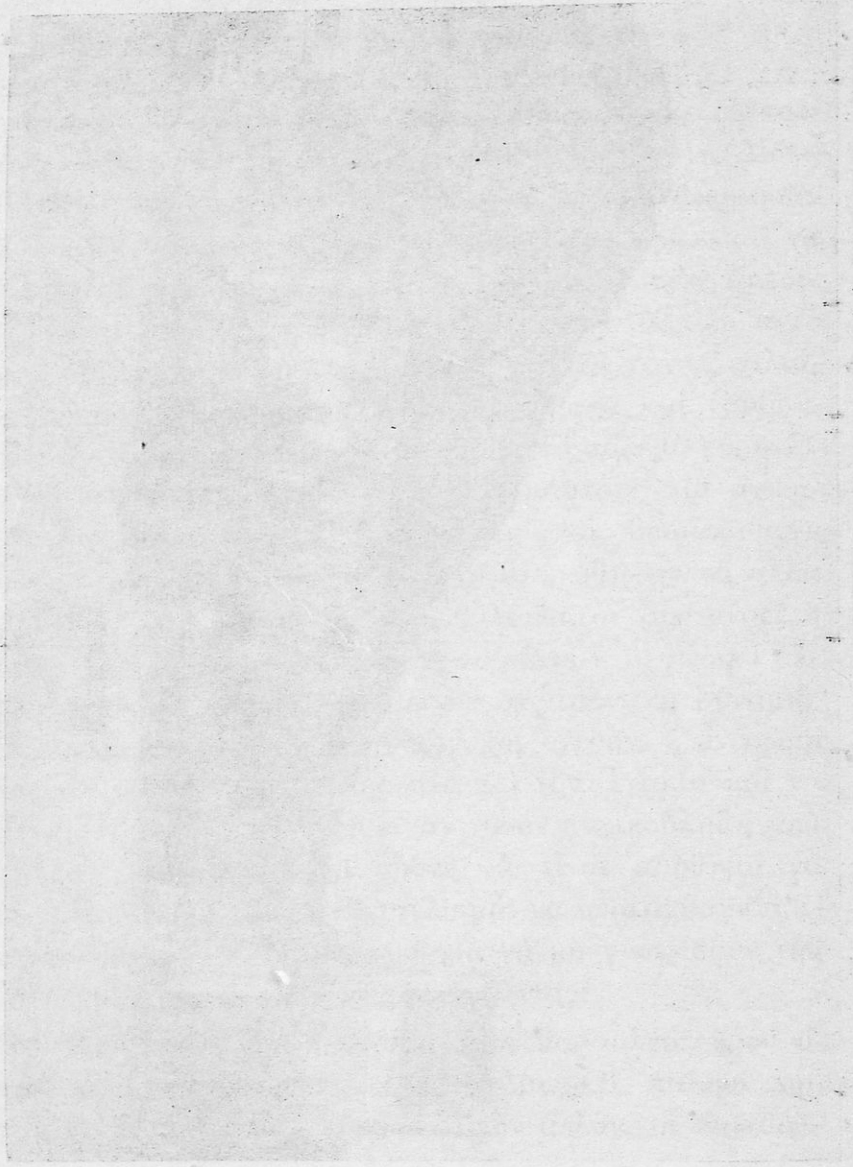
Καὶ ἔφθασε ἡ στιγμή τῆς μεγάλης δοκιμασίας. Ἡ τρομερὴ θεομηνία τοῦ πολέμου εἶχε ξεσπάσῃ στὴν Εὐρώπη. Μέστω σὲ ἓνα κόσμο κουρασμένο, ἄοπλο, ἀπροετοίμαστο, ἐξώρμησαν οἱ ἀπαίσιοι κατακτηταί, γιὰ νὰ ὑποτάξουν τὰ πάντα καὶ νὰ γίνουν αὐτοὶ οἱ κυρίαρχοι καὶ οἱ τύραννοί ἄλλων τῶν ἄλλων Λαῶν. Χρόνια πρὶν εἶχαν προετοιμασθῆ γιὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ χτύπημα. Ἐφτιαξαν ὅπλα τρομερά, κανόνια καὶ τάνκς, χιλιάδες ἀεροπλάνα, φλογοβόλα μηχανήματα, ἄρματα καὶ ὑποβρύχια. Κι' ὅταν ξεκίνησαν στὸν ἀπρόκλητο αὐτὸ πόλεμο εὗρηκαν τοὺς ἐλεύθερους Λαοὺς ἄοπλους, ἀπροετοίμαστους καὶ ἀνίκανους νὰ ἀνισταθοῦν στὴν μηχανοκίνητη καὶ θωρακισμένη αὐτὴ δυνάμει τους. Τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο ἐσαρώθηκαν τὰ ἄλλα Ἕθνη. Σὲ δυὸ ὄρες ὑποδουλώθηκε ἡ Δανία, σὲ δυὸ μέρες ἡ Ὁλλανδία, σὲ ἑπτὰ τὸ Βέλγιον, σὲ εἰκοσιπέντε ἡ μεγάλη Γαλλία, ἡ δοξασιμένη καὶ πανίσχυρη ἄλλοτε στρατιωτικὴ δυνάμεις. Ἐτσι τὸν Αὐγούστο τοῦ 1940 ὀλόκληρη σχεδὸν ἡ Εὐρώπη ἦταν ὑποδουλωμένη ἀπὸ τὴν Γερμανία καὶ τὴν Ἰταλία καὶ τὰ Ἕθνη ποὺ ἦταν ἀκόμη οὐδέτερα εἶχαν τόσον πανικοβληθῆ ἀπὸ τὴν ἀκατανίκητη αὐτὴ δυνάμει, ὥστε νὰ εἶναι πρόθυμα νὰ δεχθοῦν κάθε θυσία καὶ κάθε ἐξευτελισμὸ, νὰ ὑποταχθοῦν ἀδίστακτα στὴ θέλησι τῶν κατακτητῶν γιὰ νὰ μὴ γνωρίσουν τὴν φρίκη τοῦ πολέμου καὶ τὴν ντροπὴ τῆς ἧττας.

Ἐνα Ἕθνος μόνο ἔμενε ἀτράνταχτο, θαρραλέο, ἡρωϊκὸ ἀπέναντι στὸ μεγάλο κίνδυνο : ἡ Ἀγγλία. Οἱ παλῆοί του Σύμμαχοι εἶχαν ὑποταχθῆ ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλον, οἱ καινούρ-

Ἐλφὸς στρατὸς μας προχωρεῖ νικητῆς εἰς τὴν Β. Ἠπειρον. Διασταύρωσις παρὰ τὸ Μολίκι·
πρὸς Ἐλβράν καὶ πρὸς Τίρνα.

Ε.Π.Ε.Κ. - ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

γιοι σύμμαχοι δὲν εἶχαν ἐκδηλωθῆ ἀκόμα καὶ ἦσαν αὐδέτεροι, ὁ μικρὸς Στρατὸς ποὺ εἶχε ἐτοιμᾶση εἶχε ἀναγκασθῆ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Γαλλία χωρὶς τὰ κανόνια καὶ τὰ ὄπλα του. Καμμιά διακοσοριά κανόνια, ἄλλα τόσα τάνκς καὶ ἄλλα τόσα ἀεροπλάνα ἦταν τότε ὅλος κι' ὅλος ὁ ὄπλισμός του ἀπέναντι τῶν χιλιάδων τηλεβόλων, τάνκς κι' ἀεροπλάνων, ποὺ διέθετε ὁ ἔχθρός. Ἀμείλιζτοι ἦταν οἱ βομβαρδισμοὶ τῶν πόλεων τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τὴν πανίσχυρη Γερμανικὴ ἀεροπορία. Πυρκαῖες ἀνατινάξεις καὶ ἐρεῖπια ἦταν τὸ πλαίσιο μέσα στὸ ὁποῖο ἐξῄσσε ὁ Ἀγγλικὸς Λαός. Ἀλλὰ μὲ τὰ δόντια σφιγμένα, μὲ τὴν ἡρωϊκὴ θέληση στὴν ψυχὴ, ἐσυνέχιζεν ὁ ἡρωϊκὸς αὐτὸς Λαός τὸν ἀγῶνα γιὰ νὰ κρατήσῃ ὅσα χρόνια θὰ ἐχρειάζοντο, ὡς ὅτου καταφέρει νὰ φιάξῃ τὰ καινούργια ὄπλα ποὺ θὰ τοῦ ἐπέτρεπαν νὰ νικήσῃ τὸν τρομερὸ ἔχθρό. Ἀλλὰ ἦταν φυσικό, ἦταν μοιραῖο κανένα ἄλλο Ἔθνος ἀπὸ τὰ μικρὰ προπάντων, νὰ μὴ θέλῃ νὰ ὑποστῇ τὴν ἴδια τύχη.

Τότε ἦρθε ἡ ὥρα τῆς Ἑλλάδος. Νωρὶς τὸ πρωῒ τῆς 15ης Αὐγούστου 1940 τῆς ἡμέρας τῆς γιορτῆς τῆς Παναγίας, ἓνα ὠραῖο μικρὸ πολεμικὸ μας, τὸ καταδρομικὸ «Ἑλλη» ποὺ εἶχε μόλις καταπλεύσῃ στὸ λιμάνι τῆς Τήνου, γιὰ νὰ χαιρετήσῃ τὴν Εὐαγγελίστρια ποὺ ἐδώταζε, ἐτορπιλλίσθηκε ἄτιμα ἀπὸ Ἰταλικὸ ὑποβρύχιο. Κι' ἀπὸ κείνη ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ξύπνησε ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ, αὐτὴ ποὺ ἐνόμιζαν οἱ μικροῦνχοι πεθαμένη πειὰ ἢ ἀνίκανη γιὰ μεγάλα πράματα. Κατάλαβε τότε ὁ Ἑλληνικὸς Λαός ὅτι ὁ μέγας γείτονας, ποὺ εἶχε διαπράξῃ τὸ αἰσχρὸ αὐτὸ ἔγκλημα, γιὰ νὰ τὸν τρομοκρατήσῃ, δὲν θὰ ἀγοῦσε νὰ τοῦ ζητήσῃ νὰ ὑποταχθῇ σὲ ὅλες τῆς ἀξιώσεις του.

νά γίνῃ δούλος καὶ ὄργανό του. Τὴν προσβολὴ καὶ τὴν ἱερο-
συλία, ποῦ ἔγινε ἐκεῖνο τὸ καλοκαιρινὸ προῖνὸ κατὰ τῆς Πα-
ναγίας, τὴν ἔνοιῶσε ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς σὰν προσβολὴ ποῦ
ἔγινε ἐναντίον του καὶ ἀποφάσισε ἀπὸ τότε νὰ τὴν ἐκδικηθῇ
καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν τρομερὸ ἐχθρὸ ὅσο κι' ἂν τοῦ ἐστοίχιζε.

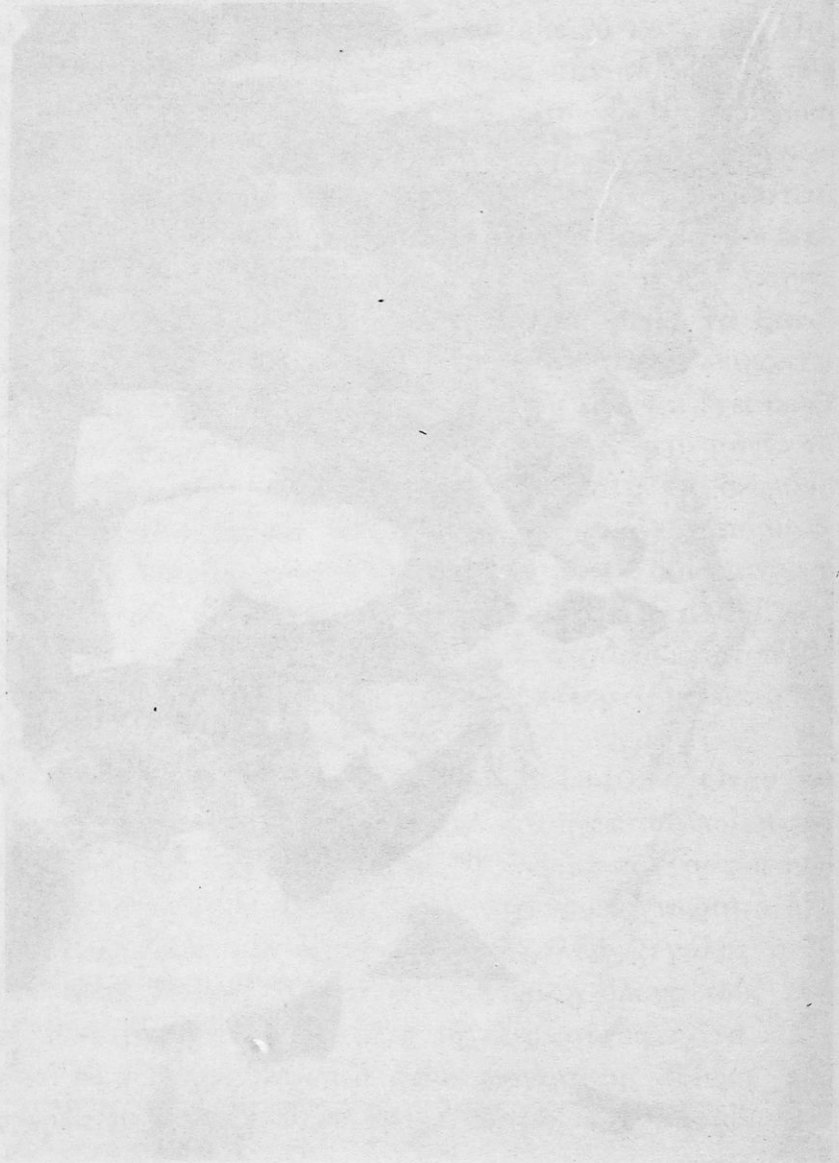
Δὲν ἄγνοοῦσε ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς σὲ τὴ τρομερὴ περιπέτεια
θὰ ἔβγαине. Ἦξερε πολὺ καλά ὅτι ἡ Ἰταλία μὲ τὰ 44 ἐκα-
τομμύρια τῶν κατοίκων ἦταν πάνοπλη καὶ δυνατὴ. Ἄκουγε
κάθε τόσο τὸν τρομερὸ ἐκεῖνο θεατρῖνο, ποῦ ἤθελε νὰ ξανα-
ζωντανέψῃ τὴν δόξα τῆς παλιᾶς κοσμοκράτειρας Ρώμης, νὰ
φωνάζῃ μὲ τὴν ἄγρια κι' ἀντιπαθητικὴ φωνὴ του, ὅτι ἔχει ὀκτὼ
ἐκατομμύρια λόγχεις, ὅτι ἔχει τὸν ταχύτερο καὶ πειὸ μοντέρνο
σύλλο τῆς Μεσογείου, ὅτι ἔχει ἀεροπορία ἰκανὴ νὰ σκεπάσῃ
τὸν οὐρανὸ ἐπάνω ἀπ' τὴν Ἑλλάδα. Κι' ὅμως εἶχαν πάρη οἱ
Ἕλληνες τὴν ἀπόφασί τους κι' ἐπερίμεναν μὲ τὰ δόντια σφιγ-
μένα τὴν στιγμή, ποῦ θὰ μπορούσαν νὰ δείξουν τὴ ἀξίζουσαν,
ἀδιάφορο ἂν εἶχαν μόνο ἑκατὸ χιλιάδες στρατὸ ἐπιστρατευ-
μένο, δέκα μικρὰ καραβάκια καὶ καμμιά ἑκατοστὴ μόνον παλιὰ
κι' ὄχι πολὺ γρήγορα ἀεροπλάνα.

Ἡ στιγμή ἦρθε, τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1940. Ὅταν τὸ
πρωὶ ἐκεῖνο, νορῖς - νορῖς χτύπησαν οἱ σειρήνες τοῦ πολεμικοῦ
συναγερμοῦ — τῆς θυμιάστε παιδιὰ, τὴ ἄγριες ποῦ σὰς φάνη-
καν, ἐκεῖνο τὸ πρωὶ οἱ σειρήνες μὲ τὸν πρωτογνώριστο ἦχον
τους! — ἓνας Λαὸς μικρὸς τὸν ἀριθμὸ, ἀλλὰ μεγάλος στὴν
φυγὴ εὐρέθηκε ἔτοιμος γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὅλους τοὺς κιν-
δύνους, ὅλες τῆς δοκιμασίαις, ὅλες τῆς καταστροφές, νὰ πολε-
μήσῃ καὶ νὰ νικήσῃ. Μπροστὰ στὴν ἀτιμωτικὴ ἀξίωσι τοῦ
πανίσχυρου γείτονα ὑψώθηκε ἓνα τεράστιο, ἓνα ἀπαράμιλλο,

“Ορειβατικόν πυροβολικόν ἐγκατεστημένον εἰς τὰς χιονισμένους κορυφογραμμὰς τοῦ μετώπου.

Οδηγίες για την εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες

ένα θριαμβικό « Ο Χ Ι », πού κατέληξε τόν κόσμο ολόκληρο.
Καί τὸ « Ο Χ Ι » αὐτὸ εἶναι τὸ βαθύτερο νόημα, ἡ ἀρχὴ καὶ
ἡ ἐξήγησις ὅλης τῆς μεγάλης, τῆς δοξασμένης καὶ πανέμορφης
ἱστορίας, πού πρέπει ἐσεῖς τὰ Ἑλληνόπουλα ν' ἀγαπήσετε
καὶ νὰ γάνετε φωτεινὸ ὁδηγὸ καὶ ὑπερηφάνεια καὶ καμάρι γιὰ
τὴν ζωὴ σας ολόκληρη.

Σκεφθῆτε λιγάκι. Μέσα σ' ἓνα κόσμο τρομοκρατημένο,
πανικόβλητο, ντροπιασμένο, πού ἐπίστευε πιά ὅτι ἦταν μάταια
κάθε ἀντίστασις στῆς πανίσχυρες δυνάμεις τῆς βίας, ἓνα
ἔθνος μικρό, ἄοπλο, ἀνίσχυρο ὕψωνε τὸ μικρὸ του ἀνάστημα
ὄχι μόνο ἀπέναντι στὸ Μουσσολίνι καὶ τοὺς φασίστες του,
ὄχι μόνο ἀπέναντι στὴν Ἱταλικὴ Αὐτοκρατορία μὲ τὸν ἀήτητο
ὡς τότε Στρατό, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι στὴν Γερμανία καὶ ἀπέ-
ναντι σὲ ὅλο τὸ σύστημα τῆς σιδηρόφρακτης βίας πού ἀντι-
προσώπευαν. Καὶ τοὺς ἐφώνησε « Ο Χ Ι ! » Δὲν ὑποτάσσομαι
στῆς θελήσεις σας ! Δὲν θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ γάνετε ὅ,τι θέλετε !
Δὲν φοβᾶμαι τὰ κανόνια καὶ τὰ ἀεροπλάνα καὶ τὰ τάνκς σας !
Ο Χ Ι ! Ἐμὲν δὲν θὰ περάσετε ! Ἐμένα δὲν θὰ μὲ ἀναγκά-
σετε νὰ συμμορφωθῶ μὲ τῆς θελήσεις σας ! Ο Χ Ι ! Δὲν θὰ νική-
σετε, δὲν θὰ ὑποδουλώσετε τὸν κόσμο ολόκληρο ! Ἡ ἐλευθε-
ρία θὰ ζήση ! ».

Ὁ κόσμος ολόκληρος συνεγράφησε τὴν ἀναπνοὴν του μπρο-
στὰ στὸ καταπληκτικὸ αὐτὸ θέαμα. Ὅλοι, καὶ ἐκεῖνοι πού ἔχα-
σαν τὸ κουράγιο των, καὶ ἐκεῖνοι πού ἐνόμιζαν ὅτι τίποτε δὲν
θὰ μπορεῖσε πειὰ νὰ σταματήσῃ τὴν μηχανοκίνητη βία καὶ ἐκεῖνοι
πού ἐπενθοῦσαν πιά ὀριστικὰ τὴν ὑπόθεσι τῆς ἐλευθερίας καὶ
τοῦ δικαίου, ἐστάθησαν κατάπληκτοι. Ἐδῶ συνέβαινε γὰτι
ἀπροσδόκητο, γὰτι ἀπίστευτο, γὰτι ἀληθινὰ μεγάλο. Ἡ ἐλευ-

θερία, τὸ δίκαιο, ἡ ἠθικὴ δὲν εἶχαν πεθάνη. ἀφοῦ τὸ ἐβροντο-
φωνοῦσε μὲ τόσο κουράγιο ἓνα μικρὸ Ἕθνος, κι' ἀφοῦ τὸ
Ἕθνος αὐτὸ δὲν ἦταν ὁποιοδήποτε ἄλλο, ἀλλὰ ἡ Ἑλλάς, ἡ
αἰωνία Ἑλλάς, ἡ χώρα ὅπου εἶχε γεννηθῆ, ἀνδρωθῆ κι' ἀπο-
κτήσῃ τῆς αἰώνιες μορφές της ἡ ἐλευθερία. Μπροστὰ στὸ κατα-
πληκτικὸ αὐτὸ θέαμα οἱ πανικόβλητοι καὶ τρομοκρατημένοι
Λαοί, ἄρχισαν νὰ παίρνουν κουράγιο, ἡ ἀντίστασις ἄρχισε νὰ
ὀργανώνεται, κι' ὁ Χίτλερ καταφουρκισμένος, ἔγραφε ἓνα
μῆνα ἀργότερα στὸν συνέταγό του Μουσσολίνι ὅτι χάρις στὴν
Ἑλλάδα ἄρχισαν νὰ χαλοῦν τὰ σχέδιά του καὶ νὰ μὴ πηγαί-
νουν τόσο καλά οἱ δουλειές του.

Δὲν σταματᾷ ὅμως ὡς ἐδῶ μόνο ἡ μεγάλη αὐτὴ ἱστορία.
Ἀπ' ἐναντίας ἀπὸ ἐδῶ ἀρχίζει. Καὶ συνδέονται μαζὴ τῆς ἀπ'
αὐτὴ τὴν στιγμὴ χιλιάδες ἄλλες ἱστορίες, ὅλες τόσο ὡραίες
καὶ ἐνδιαφέρουσες, ὅλες ἄξιες νὰ ἐνθουσιάσουν κάθε νεανικὴ
ψυχὴ, ὅπως ἄλλοτε τὴν ἐνθουσίαζαν οἱ ἱστορίες τῶν ἡρώων
καὶ τῶν παλληκαριῶν, πὺ ἐγίναν παραμῦθια καὶ θρύλοι καὶ
τραγούδια. Καμμιά ἀπὸ τῆς παλιῆς αὐτῆς ἱστορίας δὲν εἶναι
ὡραιότερη, εὐγενικώτερη, πὺ ἐνδιαφέρουσα ἀπὸ ὅ,τι εἶναι οἱ
καινούργιες ἱστορίες, πὺ ἔγραψαν τὰ παιδιά τῆς Ἑλλάδος
μέσα στὰ πέντε τελευταῖα χρόνια. Ὁ Λεωνίδας κι' ὁ Θεμιστο-
κλῆς, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κι' ὁ Νέαρχος, ὁ Διγενῆς Ἀκρί-
τας κι' ὁ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος, ὁ Μάρκος Μπότσαρης
κι' ὁ Μισαούλης, ξαναζωντάνεψαν πάλι στὰ χρόνια μας.
Κι' ὅπως τὰ παλιὰ χρόνια ὁ παπποῦς ἐμάζεψε γύρω του τὰ
ἐγγονάκια του γιὰ νὰ τοὺς λείη τῆς ἡρωϊκῆς αὐτῆς ἱστορίας,
ἔτσι στὸ μέλλον οἱ παπποῦδες θὰ μαζεύουν γύρω τοὺς τὰ ἐγ-

Τό Ἑλληνικόν βομβαρδιστικόν «Ἐπτάνησος» ἐτοιμαζόμενον
πρὸς πολεμικὴν δράσιν.

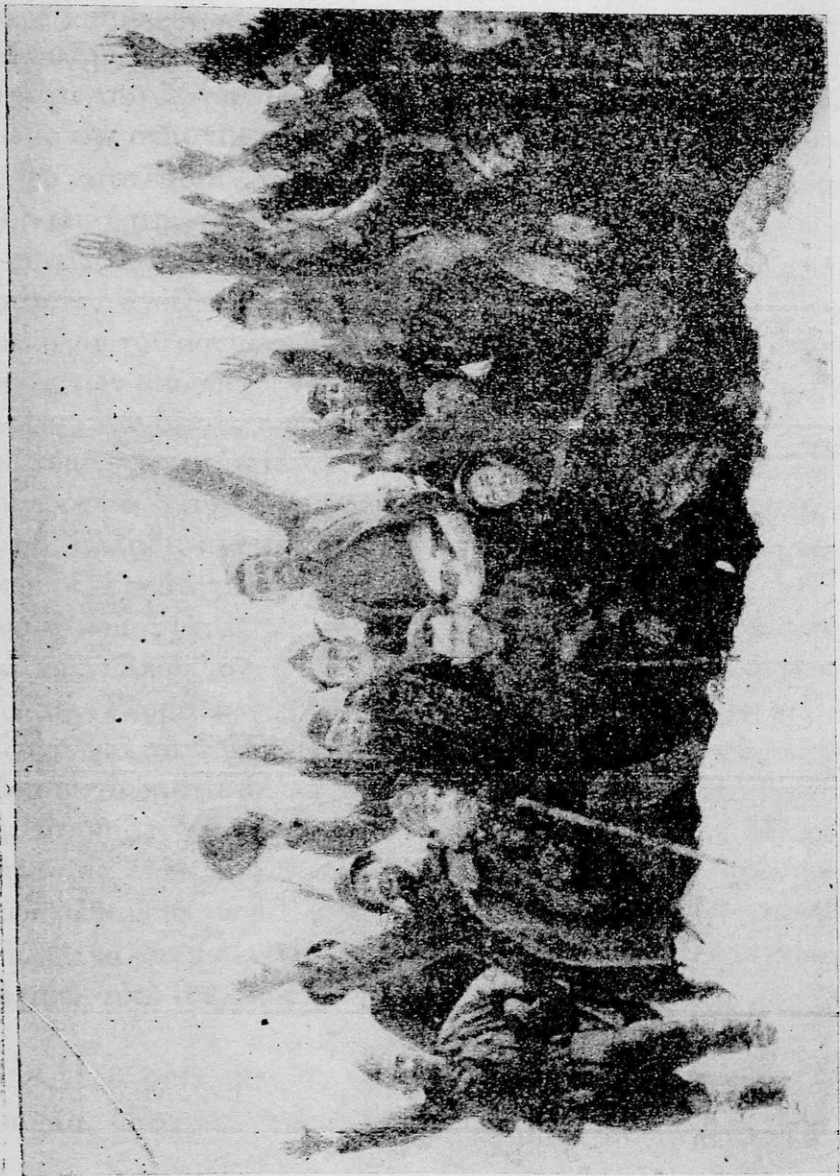

γόνια για να τους διηγούνται της ιστορίας από το 'Αλβανικό μέτωπο του 1940—1941, από τα όχυρά της Μακεδονίας και της Θράκης, από τα ύποβρύχιά μας και τα αντίτορπιλλικά μας, από της μάχης στους άμμους του 'Ελ - 'Αλαμείν και στους λόφους του Ρίμνι, από τον κρυφό αγώνα κατά των κατακτητών στο έσωτερικό της 'Ελλάδος κατά τα χρόνια της δουλείας.

Και ποιά ιστορία του παλιού καιρού θα μπορούσε να συγκινήσει την ψυχή των παιδιών περισσότερο από της χίλιες - δυό ιστορίες που έγραψαν με τον ήρωισμό τους και το αίμα τους τα παιδιά της 'Ελλάδος άπάνω στα 'χιονισμένα βουνά της 'Αλβανίας ; Θυμάστε, παιδιά, όταν είσατε μικρά άκόμα, τον άξέχαστο εκείνο χειμώνα του 1940, όταν ή μητερούλα σας σάς ξυπνούσε της νύχτες των άεροπορικών συναγερωμών, ένω χτυπούσαν οί σειρήνες, σάς έτύλιγε καλά με μιá κουβέρτα και σάς κατέβαζε στο πλησιέστερο καταφύγιο ; Καθισμένα εκεί σε μιá γωνίτσα, προσπαθούσατε σαν άληθινά 'Ελληνόπουλά, να κρύβετε ένα φυσικό όσο κι' άόριστο φόβο που έσφιγγε την καρδούλα σας κι' άκούγατε με προσοχή τά όσα λέγανε οί μεγαλύτεροι για της καινούργιες 'Ελληνικές νίκες που είχαν διαβάση στις έφημερίδες, για τά γράμματα που είχαν λάβη από τους δικούς των από τó 'Αλβανικό μέτωπο. Κάθε μιá από της νίκες αυτές, κάθε ένα από τά γράμματα αυτά των ήρωϊκών μαχητών μας ήταν και μιá άκόμα καταπληκτική ιστορία, άξιμá να γίνη τραγοϋδι και παραμϋθι και θρύλος για όλες της έπομενες 'Ελληνικές γενεές. Θυμάστε, παιδιά, ένα περίεργο ρίγος που σάς έπιανε όταν μέσα στην ύποβλητική αυτή άτιμόσφαιρα των άντιαεροπορικών καταφυγίων, ένω έφθανε από μακριά ό ήχος των άντιαεροπορικών πυροβόλων και των βομβών που

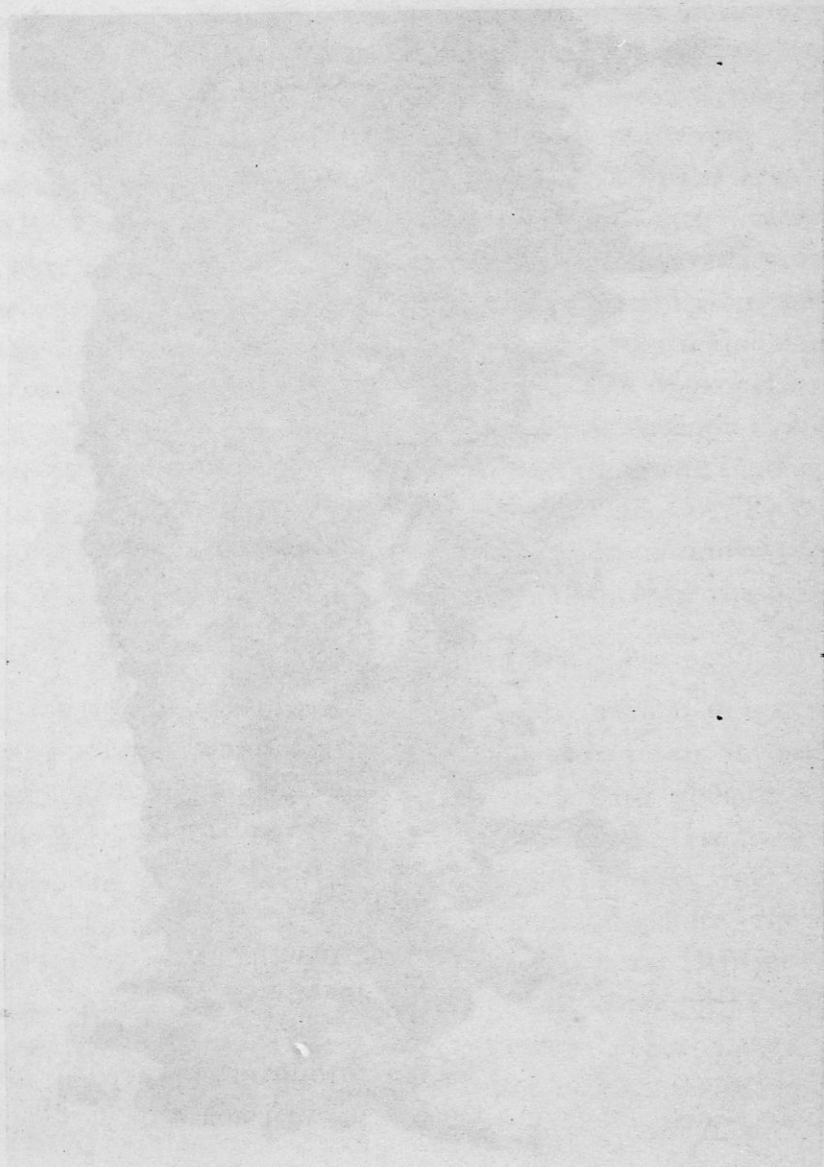
ἔσκαζαν, ἀκούγατε τοὺς μεγαλείτεροὺς, νὰ διηγοῦνται πῶς ἡ Παναγία ἐνεφανίζετο στοὺς μαχομένους πολεμιστάς μας ἀπάνω στὰ χιόνισμένα βουνὰ καὶ τοὺς βοηθοῦσε καὶ τοὺς ὀδηγοῦσε καὶ τοὺς ἐπροστάτευε ἀπὸ τρομεροῦς κινδύνους ; Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μὴ νομίσετε τώρα πού ἐμεγαλώσατε λίγο καὶ ἐμάθατε περισσότερα πράγματα, ὅτι ὑπῆρχε καμμιὰ ὑπερβολὴ σὲ ὅλες αὐτὲς τῆς ἱστορίας. Πραγματικὰ ἐκεῖ ἀπάνω ὄχι ἓνας καὶ δυὸ ἀλλὰ χιλιάδες στρατιῶτες καὶ ἀξιωματικοὶ εἶδαν μὲ τὰ μάτια των ἢ ἔνωσαν πραγματικὰ καὶ χωρὶς καμμιὰ ἀμφιβολίαν τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ κοντὰ των στὴν πειρὸν δύσκολες στιγμῆς, στὴν σκληρότερον μάχην ἐναντίον πολὺ ὑπερέτερου ἐχθροῦ, καὶ δὲν ἔχουν καμμιὰ ἀμφιβολίαν ὅτι μόνον ἡ βοήθεια τῆς Εὐαγγελιστορίας ἐπέτρεψε στὸ Στρατό της — γιὰτί ὅλοι οἱ Ἕλληνες στρατιῶται εἶχαν τὴν πεποίθησιν ὅτι πραγματικὰ ἀποτελοῦσαν τὸν «Στρατὸ τῆς Παναγίας» — νὰ ὑπερνικήσῃ ὅλες τῆς δυσκολίας καὶ νὰ κατατροπώσῃ τὸν ἐχθρόν.

Ἀληθινὰ τὸν κατετρόπωσε τὸν ἐχθρὸν αὐτὸ ἡ μικρὴ Ἑλλάς μὲ τὸν ἀδύνατον στρατὸν της. Καὶ εἶναι αὐτὸ τὸ γεγονός, ἡ μεγάλη συνέχεια τῆς δοξασμένης ἱστορίας. Μιὰ χούφτα φαντάροι καὶ ποσολιάδες ἐτσάκισαν τῆς ἐκλεκτότερον Ἰταλικῶν μεραρχίας, τῆς ἐδιώξαν ἔξω ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, τῆς κατεδίωξαν ἔπειτα στὸ δικὸν των ἔδαφος, ἀπελευθέρωσαν τὴν μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη τῆς ὠραίας πόλεις τῆς Ἑλληνικῆς Βορείου Ἠπείρου, ἐρεξίλεψαν τὸν ἓνα μετὰ τὸν ἄλλο τέσσερον Ἰταλοῦς Ἀρχιστρατήγους. Τὸ ψέμμα τοῦ ἀήτητου Ἄξονος εἶχε γιὰ πρώτη φορὰ ἀποκαλυφθῆ ἡ χάρις στὸν μικρὸν Ἑλληνικὸν Στρατόν. Αὐτὸς προσέφερε τὸ πρῶτον μειδίαμα τῆς νίκης στὸν Συμμαχικόν

Μέσα εις τὰ χιόνια τῶν βορειοηπειρωτικῶν βουνῶν οἱ νικηταὶ Ἑλληνοστρατιῶται ἐκδηλώνουν τὸν μεγάλον ἐνθουσιασμόν των.

Επιμέλεια: Δρ. Γεώργιος Παπαδόπουλος
Μέλος της Δε. Χίνοιο 123-Ρομπιόλας/Επιπλέον η επιμέλεια: Γεωργίου Παπαδόπουλου

ἀγῶνα, πὸ ὧς τότε εἶχε γνωρίση μόνον ἀτυχήματα καὶ ὑποχωρήσεις καὶ ἐκκενώσεις. Αὐτὸς ἔδωσε τὸ πρῶτον παράδειγμα, πὸ ἀκολούθησαν λίγο καιρὸ ἀργότερα τὰ γενναῖα Ἀγγλικά στρατεύματα τοῦ Στρατάρχου Οὐέϋβελ στὴν Ἀφρική γιὰ νὰ ποικίσουν τὴν στρατιὰ τοῦ Ἰταλοῦ Γκρατσιάνι.

Τὸ καταλαβαίνετε αὐτὸ παιδιά ; Μπορεῖτε νὰ νοιώσετε ποιὰ καὶ πόση ὑπερηφάνεια πρέπει νὰ σᾶς προσφέρῃ τὸ γεγονός ὅτι οἱ γονεῖς σας καὶ τὰ ἀδελφία σας, οἱ στρατιῶτες ἐνὸς μικροῦ Κράτους, ἀνοιξαν πρῶτον τὸν δρόμον τῆς νίκης στοὺς Συμμάχους ὅλου τοῦ κόσμου, ὅτι αὐτοὶ μὲ τοὺς ἡρωϊσμοὺς των καὶ τῆς θυσίας των μπόρεσαν νὰ ἀνατρέψουν τὰ στρατηγικὰ σχέδια τοῦ Χίτλερ, πὸ δὲν εἶχε συναντήσῃ ποτὲ ὧς τότε τέτοια ἀντίστασι καὶ νόμιζε ὅτι τίποτε δὲν μπορούσε νὰ σταματήσῃ τὸν δρόμον τοῦ πρὸς τὰ ἔμπροσ ; Καταλαβαίνετε τί σημαίνει ὅτι χάρις στὴν μικρὴ Ἑλλάδα καὶ τῆς θυσίας τῆς μπόρεσαν νὰ καθυστερήσουν τόσο οἱ Γερμανικὲς στρατιωτικὲς κινήσεις, ὥστε νὰ δοθῇ ὁ καιρὸς πὸ ἐχρειάζετο καὶ στοὺς Ἀγγλοὺς καὶ στοὺς Ρώσους καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους γιὰ νὰ οργανωθοῦν καὶ νὰ σώσουν ἀπὸ τὴν Γερμανικὴν κατάληψιν τὴν Ἀνατολὴν ὁλόκληρη καὶ τὴν Μόσχα καὶ τὸ Στάλινγκραντ καὶ τὸν Καύκασον ; Καταλαβαίνετε πόσα δικαιώματα ἀπέναντι τῶν ἄλλων Συμμάχων καὶ ἀπέναντι τῆς ἱστορίας δίνει αὐτὸ τὸ γεγονός στὴν μικρὴν Σας Πατρίδα, ἀλλὰ καὶ πόσο ἱερὴ εἶναι ἡ δική σας ὑποχρέωσι νὰ φροντίσετε, ὅταν μεθαύριο μεγαλώσετε, γιὰ νὰ μὴ λησμονηθοῦν αὐτὰ τὰ Ἑλληνικὰ δικαιώματα, γιὰ νὰ ἰκανοποιηθοῦν οἱ καθαραιασμένοι ἀπὸ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ γεγονός Ἑλληνικοὶ πόθοι ;

Ἄλλὰ οὔτε κἂν ὧς ἐδῶ δὲν σταματᾷ ἡ μεγάλη αὐτὴ ἱστορία. Ἔρχεται ἀκόμα ἔπειτα ἡ ἐποχὴ πὸ στὴν μεγάλη Ἰ-

ταλική Αυτοκρατορία, την επιτιθεμένη κατά της Ελλάδος προτετέθη και η άκομα μεγαλύτερη Γερμανική Αυτοκρατορία για να γλυτώσει την Σύμμαχό της από το όριστικό και ανεπανόρθωτο πιά ρεζιλιεμα και να προστατεύσει τα σχέδια του Άξονος από την τελική άποτυχία. Δυό Αυτοκρατορίες με 134 εκατομμύρια κατοίκων έχτυπούσαν την άνοιξη του 1941 μαζί το μικρό Κράτος με τὰ 8 εκατομμύρια. Και όμως το μικρό αυτό Κράτος δὲν ἔχασε ποτὲ τὸ κουράγιο του και ἐβροντοφώνησε τὴν 6 Ἀπριλίου 1941 τὸ δεύτερο θριαμβικὸ «ὄχι», ὅπως ἀκριβῶς τὸ εἶχε φωνάξει στὴς 28 Ὀκτωβρίου 1940. Σπάνια, ἂν ὄχι ποτὲ ἄλλοτε στὴν ἱστορία του, ὁ κόσμος ὁλόκληρος ἀντιμετώπισε τὸ ἀπαράμιλλο θέαμα πὸν προσέφερε τότε ἡ Ἑλλὰς μαχομένη ἕνα ὁλόκληρο μῆνα ἐναντίον τῶν δύο μεγάλων αὐτῶν ἐχθρῶν, γιὰ νὰ καταφέρει νὰ τοὺς καθυστερήσει στὰ σχέδιά των και νὰ προσφέρει τὴν ἀνεκτίμητη αὐτὴ ὑπηρεσία στὸ Συμμαχικὸ ἀγῶνα. Χιλιάδες ἀεροπλάνα κατέστρεφαν τὰ λιμάνια μας και τοὺς δρόμους μας, ἔκαιγαν τὴς πόλεις μας, ἐβούλιαζαν ὅλα σχεδὸν τὰ καράβια μας, ἐσκόπιζαν παντοῦ τὸν ὄλεθρο. Και ὅμως ἡ Ἑλλὰς πολεμοῦσε πάντοτε με τὸν ἴδιο ἡρωϊσμό, με τὴν ἴδια πίστη στὴν τελικὴ νίκη. Μέσα στὰ μικρὰ ὄχυσά μας τὴς Μακεδονίας και τὴς Θράκης ἐγράφοντο τότε καινούργιες ὑπέροχες ἱστορίες αὐτοθυσίας και ἀνδρείας. Τὸ Σοῦλι και τὸ Μεσολόγγι και τὸ Ἀρκαδι εἶναι σελίδες τὴς Ἑλληνικῆς ἱστορίας πὸν θὰ μείνουν βέβαια ἀθάνατες σὲ ὅλους τοὺς αἰῶνας ὅπως ἔμειναν ἀθάνατες οἱ Θεριοπέλες. Ἀλλὰ τὸ Ροῦπελ και τὸ Περιθῶρι, τὸ Κέλκαγια και τὸ Ἰστίμπεῦ εἶναι καινούργιες σελίδες τὴς Ἑλληνικῆς ἱστορίας πὸν δὲν ἔχουν τίποτε νὰ ζηλέψουν ἀπὸ τὴς παλαιότερες σὲ δόξα,

Ἴταλικά ὀμβρόλια εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν αἱ ὁποῖαι
τὰ ἐκυρίευσαν ἀπὸ τὸν ἔχθρὸν.

το ερωτηματολόγιο της 10ης ερώτησης
Μονίμα κάτοικοι της Αθήνας 1971. Συλλογή των στοιχείων της έρευνας

ἠρωϊσμό, διάθεσι ὀλοκαυτώματος. Καὶ δὲν πρέπει ποτὲ τὰ Ἑλ-
ληνόπουλα νὰ ξεχάσουν ἐκεῖνο ποὺ ἔλεγε τὸ βράδυ τῆς 28 Ὀ-
κτωβρίου 1942—ὅταν ἡ Ἑλλὰς ἐσφάδαξε πειὰ κάτω ἀπὸ τὸ
ζυγὸ τῆς ἐχθρικοῦς τυραννίας—ὁ Ἄγγλος Ὑπουργὸς κ. Νόελ
Μπαϊκερ ἀπὸ τὸν ραδιοφωνικὸ σταθμὸ τοῦ Λονδίνου: «Ἐδῶ
καὶ δύομισυ χιλιάδες χρόνια λίγοι Ἕλληνες συνεζήτησαν στὶς
θερμοπῦλες μιὰ τεραστία βαρβαρική στρατιά. Σήμερα τὰ παι-
διὰ ὅλου τοῦ κόσμου διδάσκονται στὰ σχολεῖα ὅτι οἱ ἄνθρωποι
ἐκεῖνοι ἔσωσαν μὲ τὴν θυσίαν των τὸν Εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ.
Ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς ἐπὶ αἰῶνες πολλοὺς οἱ γενεὲς τοῦ μέλ-
λοντος θὰ διδάσκωνται στὰ σχολεῖα ὅτι καὶ πάλι στὸ δικό μας
αἰῶνα λίγοι Ἕλληνες ἔσωσαν μὲ τὴ θυσία τους τὸν Εὐρωπαϊκὸ
πολιτισμὸ».

Καταλαβαίνετε, παιδιά, πόσο υπερήφανοι πρέπει νὰ εἴσα-
στε ποὺ ὄχι μόνον ἀνήκετε στὸ Ἔθνος αὐτὸ ποὺ δυὸ φορὲς ἔσωσε
ἀπὸ τὸν μεγαλύτερο κίνδυνο τὸν Εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ, ἀλλὰ
καὶ ἀνήκετε στὴν ἐποχὴ ἀκριβῶς ποὺ ἐπραγματοποίησε τὸ δεύ-
τερο Ἑλληνικὸ θαῦμα :

Κι' ἦρθε ἔπειτα ἡ μαύρη ἐποχὴ τῆς δουλείας. Μοιραῖα, ἀνα-
πότρεπτα ἢ συντριπτικὴ ὑπεροχὴ τῆς σιδηρόφραχτης βίας ἔ-
καμψε τὴν Ἑλληνικὴ ἀντίστασι καὶ ἔφερε στὸν δοξασιμένο αὐτὸ
τόπο, ποὺ ἐγέννησε τὴν ἐλευθερία, τρεῖς τυράννους, τοὺς Γερ-
μανοὺς, τοὺς Ἰταλοὺς, τοὺς Βουλγάρους, τὸν ἓνα χειρότερο
ἀπὸ τὸν ἄλλο. Γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ, ὅπως τόσες ἄλλες φορὲς
στὴν Ἑλληνικὴ ἱστορία ἡ βαρεῖα σκλαβιὰ ἐπλάκωσε τὰ Ἑλλη-
νικὰ στήθη. Οἱ νέοι τύραννοι ἔκαψαν, ἐληλάτησαν, ἔσφαξαν.
Ἐπῆσαν τὰ πάντα ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ καὶ τὸν κατεδίκασαν

επίτηδες στὸν θάνατο ἀπὸ τὴν πείνα. Τὴν τραγωδία αὐτή, τὴν ἐγνωρίσατε καὶ σεῖς, περισσότερο ἴσως ἀπὸ τοὺς μεγάλους, παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος. Γιὰ καιρὸ πολὺ τὸ τραγοῦδι καὶ τὸ γέλιο, ποὺ εἶναι τὰ ἀπαράγραπτα δικαιώματα καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἡλικίας σας ἔσβυσαν ἀπὸ τὰ χεῖλη σας. Ὁ εὐθύμος θόρυβος τῶν παιδικῶν παιγνιδιῶν δὲν ἀντηχοῦσε πειὰ στοὺς δρόμους τῶν πόλεων καὶ τῶν χωριῶν. Ἐγνωρίσατε τῆς μαῦρες ἡμέρες ποὺ οἱ γονεῖς σας δὲν εἶχαν τίποτε νὰ σᾶς δώσουν νὰ φάτε, τῆς μέρες ποὺ μόνα σας σκαλίζατε μέσα στὰ σκουπίδια τῶν δρόμων, μήπως βρῆτε καμμιά πεταμένη πορτοκαλόφλουδα ἢ καμμιά σταφίδα, τῆς μέρες ποὺ βλέπατε τὰ ἀδερφάκια σας καὶ τοὺς μικροὺς σας φίλους νὰ θερίζωνται ἀπὸ τὸν μαῦρο χάρος. Εἶδατε κάποτε τοὺς Γερμανοὺς ἢ τοὺς Ἰταλοὺς ἢ τοὺς Βουλγάρους ἀστινομικοὺς νὰ μπαίνουν νύχτα στὰ σπίτια σας γιὰ νὰ ἀρπάξουν τὸν πατέρα σας ἢ τὸν μεγαλύτερό σας ἀδερφὸ καὶ νὰ τὸν κουβαλήσουν στὴς φορικτὲς φυλακὲς των. Εἶδατε τῆς βάρβαρες αὐτὲς ὁρδὲς νὰ ὀρμοῦν στὰ χωριά σας, νὰ καῖνε τὰ πάντα, νὰ σκοτώνουν μπροστὰ στὰ ματάκια σας τοὺς ἀγαπημένους σας. Ἐγνωρίσατε τὸν φόβο καὶ τὴν ἀπελπισία νὰ σφίγγη τὴν καρδοῦλα σας, ἐμάθατε τὸν σκληρὸ δρόμο τῆς προσφυγιάς, τῆς μαῦρες νύχτες τοῦ χειμῶνα μέσα σὲ τροῶγλες καὶ ἐρειπωμένα σπήτια, τὴν γύμνια καὶ τὴν φτώχεια. Τὴν Ἑλληνικὴ τραγωδία, στοιχεῖο ὀργανικὸ καὶ ἀναπόσπαστο τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς ἱστορίας τῶν τελευταίων πέντε ἐτῶν, τὴν ἐξήσατε μόνα σας.

Ὁ Θεὸς καὶ ἡ Παναγία νὰ σᾶς βοηθήσουν νὰ σβύση ἀπὸ τὴν μνήμη σας ἢ ἀνάμνησις τῶν τραγικῶν αὐτῶν ἡμερῶν. Ἐκείνο ὅμως ποὺ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεχάσετε εἶναι ὅτι μέσα στὴν

ἀφάνταστη αὐτὴ τραγωδία ὁ δοξασμένος Ἑλληνικὸς ἀγὼν δὲν ἔσταμάτησε ποτὲ. Ἐνῶ ἔξω ἀπὸ τὴν σκλαβομένη Ἑλλάδα οἱ στρατιῶταί μας καὶ τὰ ναυτάκια μας καὶ οἱ ἀεροπόροι μας πολεμοῦσαν πάντοτε τὸν ἐχθρὸ καὶ ἔγραφαν καινούργιες ἱστορίες δόξας καὶ θριάμβων, ἐδῶ μέσα στὴν σκλαβομένη Ἑλλάδα οἱ γονεῖς σας καὶ οἱ μεγαλειτέροί σας ἀδελφοί, κάποτε μάλιστα καὶ οἱ μητέρες σας καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι ἐσυνεχίσατε τὸν ἀγῶνα. Μὴ ξεχάσετε ποτὲ ὅτι ἡ ψυχὴ τῆς σκλαβομένης Ἑλλάδος ἔμεινε ἀδούλωτη, ὅτι ὁ ἐχθρὸς δὲν μπόρεσε ποτὲ νὰ ἡσυχάσῃ, ὅτι ἀναγκάσθηκε νὰ κρατήσῃ στὸν τόπο μας τριακόσιες χιλιάδες στρατοῦ, πὺν θὰ τοῦ ἦταν ἀπαραίτητος στὰ πολεμικὰ μέτωπα. Μὴν ξεχάσετε ποτὲ ὅτι στὸν κρυφὸ αὐτὸ ἀγῶνα ἐναντίον τῶν κατακτητῶν ἐγράφηκαν καινούριες πάλι ὥραϊες καὶ δοξασμένες ἱστορίες, πὺν θὰ διδάσκωνται ἐπὶ γενεὲς πολλὲς στὰ Ἑλληνόπουλα τοῦ μέλλοντος καὶ θὰ γεμίζουν τὰ βιβλία των μὲ σελίδες ὑπέροχες, συναρπαστικὲς, συγκινητικὲς.

Ἡ μεγάλη ἱστορία, πὺν ἄρχισε τῆς 28 Ὀκτωβρίου 194) ἐκράτησε τέσσερα ὁλόκληρα χρόνια. Πρέπει νὰ καταλάβετε βαθιὰ, νὰ κάνετε συνειδητοῖ σας καὶ καμάρι σας καὶ ὑπερηφάνειά σας ὅτι ἡ μεγάλη αὐτὴ ἱστορία εἶναι κτῆμά σας ἀναφαίρετο, εἶναι τὸ μεγάλο δῶρο πὺν σᾶς προσέφεραν οἱ γονεῖς σας καὶ οἱ ἀδελφοί σας, εἶναι ἡ ἀνεκτίμητη παρακαταθήκη πὺν πρέπει καὶ σεῖς μεθαῦριο νὰ παραδώσετε ἀμείωτη, ἀμιόλυντη καὶ ὥραϊα στὰ δικὰ σας παιδιά.

[The page contains several lines of text that are extremely faint and mostly illegible. There are several large, dark ink scribbles or signatures in the upper and middle sections of the page, which appear to be overwriting or obscuring the original text. The text is oriented vertically on the page.]